

PENNINGTVÄTT

UPPLÄGG MED OSANNA FAKTUROR

10 MARS 2016

GEMENSAM RAPPORT

Ekobrottsmyndigheten
Swedish Economic Crime Authority

INNEHÅLL

Sammanfattning	3
Inledning	4
Bakgrund	5
Typologier	7
Beställarbolag	7
Fakturaskrivande bolag	7
Finansiella företag med kontantomvandling	8
Factoringföretag	8
Värdetransportföretag	9
Uttag hos kontantomvandlare (typologi 1a)	10
Uttag hos kontantomvandlare, med postväxel (typologi 1b)	11
Uttag hos kontantomvandlare med skiktning utomlands (typologi 1 c)	13
Uttag hos kontantomvandlare via factoringföretag (typologi 2)	14
Kontantuttag hos factoringföretag med kontantomvandling (typologi 3)	16
Uttag hos icke-finansiellt företag via factoringföretag (typologi 4)	17
Komplement till samtliga typologier – värdetransportföretagens roll	18
Indikationer på misstanke om pågående penningtvätt	19
Indikationer på fakturaskrivande bolag	19
Indikationer på oseriösa finansiella företag med kontantomvandling	20
Referenser	21

Sammanfattning

Denna rapport är resultatet av en analys av riskerna med penningöverföring, valutaväxling och kontanthantering inom ekonomisk brottslighet. Analysen och rapporten har gjorts i samarbete mellan Finansinspektionen och Ekobrottsmyndigheten.

Rapporten beskriver olika sätt att tvätta pengar genom upplägg med osanna fakturor. Det är en metod som döljer mycket stora brottsvinster – sannolikt över hälften av den penningtvätt med svenska brottsvinster som enligt uppskattningar passerar genom det finansiella systemet.

Penningtvätt genom upplägg med osanna fakturor görs för att dölja de bokförings- och skattebrott som blir resultatet av obeskattade uttag ur företag. Metoden bygger på att tillgångar skiftas genom det finansiella systemet för att slutligen omvandlas till kontanter. Dessa kontanter används sedan ofta till att avlöna svart arbetskraft.

Brottsbekämpande myndigheter har i flera år pekat på en stark koppling mellan osanna fakturor och grov organiserad brottslighet.

Inledning

Denna rapport är resultatet av ett samarbete mellan Finansinspektionen och Ekobrottsmyndigheten. Rapporten är tänkt att utgöra ett första steg för att skapa vägledning för hur finansiella företag (verksamhetsutövare) bör tillämpa penningtvättslagen för att motverka penningtvätt genom upplägg med osanna fakturor. Rapporten kan även fungera som underlag för framtida strategier för tillsyn och som vägledning för utredare på Ekobrottsmyndigheten.

Samarbetet startade i juni 2015 på initiativ av Finansinspektionen, som en del av arbetet med risker kopplade till penningöverföring, valutaväxling och kontanthantering. Arbetet med rapporten gjordes under hösten och vintern 2015, då en arbetsgrupp träffades ungefär en gång i månaden.

Arbetsgruppen bestod av:

Johan Tegle, Ekobrottsmyndigheten
Jan Tibbling, Ekobrottsmyndigheten
Henrik Lantz Hedström, Finansinspektionen och
Puck Rogeman, Finansinspektionen.

Tidigare riskbedömningar och redogörelser av penningtvättsmetoder som innefattar osanna fakturor har i första hand fokuserat på de kontantuttag som i ett sista led oftast görs hos ett finansiellt företag med kontantomvandling. Denna rapport syftar i stället till att beskriva typologier, eller typiska upplägg, för penningtvätt genom användandet av osanna fakturor i sin helhet. Tanken är att inkludera samtliga finansiella företag som blir inblandade i uppläggen och även samtliga transaktioner som normalt sett föregår själva kontantuttaget.

Bakgrund

Användning av osanna fakturor för penningtvätt inom ekonomisk brottslighet¹ är ett välkänt problem som finns beskrivet i ett antal publikationer från Skatteverket, Brottsförebyggande rådet och Ekobrottsmyndigheten.² Penningtvätt genom användning av osanna fakturor omsätter i Sverige uppskattningsvis 65 miljarder kronor per år. Penningtvättsupplägg med osanna fakturor utgör därmed över 50 procent av den penningtvätt med svenska brottsvinster som enligt uppskattningar passerar genom det finansiella systemet.³

Användningen av osanna fakturor är en metod för penningtvätt som syftar till att dölja de bokförings- och skattebrott som blir resultatet av obeskattade uttag ur näringsverksamhet. Det är viktigt att inte blanda ihop osanna fakturor med så kallade blufffakturor. Blufffakturor skickas ut som en form av bedrägeri med förhoppning om att de ska betalas av misstag. Osanna fakturor upprättas i samarbete mellan utställaren och betalaren. De fungerar som underlag för betalningar som sker för syns skull.

Syftet med en osann faktura är att skapa en falsk förespegling av att ett företag har haft kostnader det inte har haft. Därigenom döljs skatte- och bokföringsbrott och huvudmännen kan oupptäckta tillgodogöra sig vinning av dessa brott.

Vinsterna genereras i första hand genom att företagets kostnader för arbetskraft sänks, men de består också av de tillgångar som undandras beskattning.

I Sverige finns det en stark koppling mellan användningen av osanna fakturor som penningtvättsmetod och organiserad ekonomisk brottslighet, en koppling som har blivit allt tydligare de senaste åren.⁴ I den senaste rapporten från Myndigheter i samverkan mot den organiserade brottsligheten framgår att bokförings- och skattebrott utgör en majoritet av de ärenden som utreds inom ramen för myndigheternas samarbete.⁵

Det är framför allt denna penningtvättsmetod som ligger till grund för att Ekobrottsmyndigheten i den nationella riskbedömningen av penningtvätt lyfte fram finansiella företag med kontantomvandling⁶ som ett

¹ Med ekonomisk brottslighet menas här brott som begås inom ramen för en näringsverksamhet.

² Brå 2011:7, Brå 2007:27, Brå 2007:18, SAMEB 2011

³ Jämfört med uppskattningen av brottsvinster i Sverige som redovisas i den Nationella riskbedömningen avseende penningtvätt 2013.

⁴ Brå 2012:13 s. 344, Se även EBM:s "lägesbild" 2012, 2013 samt 2014.

⁵ Myndigheter i samverkan mot den grova organiserade brottsligheten 2014 s. 9.

⁶ I exempelvis "Valutaväxlingsföretags kontantförmedling i samband med grov organiserad brottslighet", SAMEB (2011), "Penningtvätt, en nationell riskbedömning" (2013), Finansinspektionens årliga riskbedömning för 2014 och 2015, samt regeringsuppdraget "Tillsyn av penningöverföring valutaväxling och kontanthantering" (2015), har dessa företag benämnts som "valutaväxlare" alternativt "valutaväxlare och penningöverförare". Dessa benämningar riskerar att bli missvisande då det är oklart om de syftar till en legal definition, en tillståndstyp eller en verksamhet. Beroende på hur man tolkar begreppen får de olika

problemområde.⁷ Denna penningtvättsmetod är också orsaken till att Finansinspektionen har pekat ut finansiella företag med kontantomvandling som högriskföretag.⁸

---

betydelser. I de fall begreppen tolkas som en benämning av verksamheten blir det särskilt missvisande, eftersom de transaktioner som EBM m.fl. pekar ut inte är växlingar eller överföringar i allmän bemärkelse, utan olika former av kontantuttag. Vi föreslår därför i stället begreppet finansiella företag med kontantomvandling. På så sätt undviks sammanblandning med såväl tillståndstyper som transaktioner. Begreppet avser att inkludera alla aktörer på den finansiella marknaden som oavsett tillståndstyp erbjuder insättning och uttag av kontanter, undantaget banker. Det är tänkt att motsvara engelskans Money Service Business (MSB).

⁷ Se SAMEB-rapporten "Valutaväxlingsföretags kontantförmedling i samband med grov organiserad brottslighet" (2011) som bör läsas tillsammans med denna promemoria.

⁸ Se Finansinspektionens årliga riskbedömning 2014 och 2015.

Typologier

De typologier som presenteras i denna rapport illustrerar olika upplägg för penningtvätt med osanna fakturor. Typologierna är framtagna av Ekobrottsmyndigheten som schematiserade beskrivningar av vanligt förekommande brottsupplägg. Typologier är generella, standardiserade beskrivningar och kan aldrig fånga samtliga varianter av de penningtvättsupplägg som kan förekomma.

Typologierna innehåller inga fullständiga redogörelser av förbrotten.⁹ I stället ligger fokus på att illustrera pengarnas väg från det företagskonto där uppläggen initieras fram till den punkt i transaktionskedjan där pengarna omvandlas till kontanter. Transaktionskedjorna beskrivs här som en form av skiktning.¹⁰

Gemensamt för de beskrivna typologierna är att de förutsätter att det finns företag som skriver osanna fakturor och att fakturorna sedan betalas av de företag som använder penningtvättstjänsten. När betalning har skett kan man tala om en inledd brottsplan. Efter betalningen följer ofta en rad transaktioner som syftar till att försvåra spårbarheten och möjligheterna att i efterhand bevisa vem eller vilka som till slut tog emot pengarna. Samtliga typologier avslutas med ett uttag av kontanter, därmed är spårbarheten inom det finansiella systemet slutgiltigt bruten.

BESTÄLLARBOLAG

Den som vill betala sin arbetskraft svart eller göra obeskattade uttag ur näringsverksamhet behöver, som tidigare konstaterats, anlita ett företag som skriver osanna fakturor. De som beställer osanna fakturor kallas här *beställarbolag*. Beställarbolagen kan ofta vara väletablerade företag inom olika branscher. De bedriver många gånger en legitim verksamhet med legitima intäkter, men genom att använda svart arbetskraft kommer en del av företagets vinst att bestå av vinning av skattebrott.

Det kan beskrivas som att företrädarna för beställarbolaget har ett behov av en penningtvättstjänst för att kunna göra de olagliga vinstuttagen, men ändå behålla ett intryck av att bolagets förtjänster har skapats på laglig väg. Denna penningtvättstjänst består av den osanna fakturan i sig, men inkluderar även att tillgångarna skiktas genom flera led för att till sist tas ut i kontanter. Om uttagen hade gjorts direkt från beställarbolagets konto skulle bolagets redovisning inte tålt någon granskning.

FAKTURASKRIVANDE BOLAG

De företag som ställer ut osanna fakturor kallas här *fakturaskrivande bolag*. Fakturaskrivande bolag driver vanligen inte någon verksamhet och de verkliga huvudmännen finns sällan som formella företrädare för

⁹ För en sådan redogörelse, se SAMEB 2011, Brå 2011:7, Brå 2007:27 eller Brå 2007:18.

¹⁰ För en beskrivning av skiktning och "penningtvättens tre steg", se exempelvis: <http://www.fatf-gafi.org/faq/moneylaundering/#d.en.11223>.

företaget, varken som ägare eller styrelsemedlemmar. Företaget företräds i stället av så kallade *målvakter*¹¹.

Osanna fakturor från ett fakturaskrivande bolag avser vanligtvis uthyrning av arbetskraft. Beställarbolaget ger därmed intryck av att ha anlitat en underentreprenör. Under sin livstid har fakturaskrivande bolag alla tillstånd och registreringar som krävs för att det ska framstå som om företrädarna för beställarbolagen har gjort nödvändiga kontroller av underleverantören.

Vanligtvis är fakturaskrivande bolag verksamma endast under en begränsad period. De har sällan någon bokföring och upprättar följaktligen ingen årsredovisning. Det fakturaskrivande bolagets syfte är alltså endast att tillhandahålla penningtvättstjänster för att dölja skatte- och bokföringsbrott.

Fakturan från det fakturaskrivande bolaget bokförs sedan av beställarbolaget som en kostnad och en betalning görs från beställarbolaget genom att de överför pengar från sitt konto till det fakturaskrivande bolaget eller till ett factoringföretag. Tillgångarna skiktas sedan genom det finansiella systemet i ett eller flera steg, för att slutligen omvandlas till kontanter som återlämnas till företrädarna för beställarbolaget. Dessa används sedan för att till exempel betala ut svarta löner.

FINANSIELLA FÖRETAG MED KONTANTOMVANDLING

Finansiella företag med kontantomvandling används i upplägg med osanna fakturor främst för att tillhandahålla kontantuttag. Tillgångarna som tvättas förs över till kontantomvandlarnas konto för att sedan tas ut i form av kontanter. Ett annat alternativ är att tillgångarna skiktas genom postväxlar som köps på banken. Postväxlarna växlas sedan mot kontanter hos kontantomvandlaren, som i sin tur löser in dem mot insättning på sitt konto.

FACTORINGFÖRETAG

Factoringföretagen driver ofta en helt legitim verksamhet och fyller medvetet eller omedvetet flera olika funktioner i penningtvättsuppläggen. Factoringföretagen köper den osanna fordran som det fakturaskrivande bolaget har på beställarbolaget. Det fakturaskrivande bolaget vidarebefordrar sedan pengarna till huvudmännen i beställarbolaget. På så sätt kan huvudmännen i beställarbolaget få tillgång till kontanter redan innan de har betalat något. Betalningen från beställarbolaget till factoringföretaget sker först när fakturan förfaller. Factoringföretaget fungerar då både som ett extra lager i skiktningen, samtidigt som det ger företrädarna för beställarbolaget tillgång till kontanter redan innan den osanna fakturan har betalats.

Användningen av factoringföretag i upplägg med osanna fakturor har enligt Ekobrottsmyndigheten ökat de senaste åren. Det är mer och mer ovanligt att man stöter på de ”rena” uppläggen där betalningen sker direkt till det fakturaskrivande bolaget.

¹¹ Med målvakt förstås att sätta in någon som ledamot i ett aktiebolag som inte har för avsikt att delta i driften av det. Detta är kriminaliserat i aktiebolagslagen (2005:551) 8 kap 12 § och 30 kap 1 §.

I de factoringföretag som erbjuder både factoring och kontantuttag är risken för penningtvätt särskilt stor. Dessa företag kan i vissa fall köpa fakturor mot kontant betalning direkt till det fakturaskrivande bolaget. På så sätt erbjuds en helhetslösning för dem som tillhandahåller penningtvättstjänsterna, eftersom kredit och kontantuttag erbjuds genom en enda transaktion (Se typologi 3).

VÄRDETRANSPORTFÖRETAG

Gemensamt för samtliga typologier är att kontantomvandlaren behöver tillgång till stora mängder kontanter. Kontantomvandlaren behöver därför typiskt sett ha ett avtal med ett värdetransportföretag.

Värdetransportföretaget får genom ett sådant avtal fullmakt att, efter en beställning från kontantomvandlaren, ta ut kontanter från kontantomvandlarens konto och leverera dessa genom en värdetransport till kontantomvandlaren.

Värdetransportföretag får genom sin direkta interaktion en unik kundrelation till kontantomvandlaren. När värdetransportföretaget levererar kontanter får det möjlighet att observera en mängd omständigheter som kan tyda på penningtvätt. Exempelvis kan personal från värdetransportföretaget se var kontantomvandlaren har sin verksamhet, vilken typ av lokal företaget håller till i, vem som kvitterar leveransen, vilken valuta som beställs, och så vidare. Banken som tillhandahåller kontantomvandlarens konto, som värdetransportföretaget tar ut pengar från, har oftast mycket begränsade möjligheter att göra denna typ av observationer.

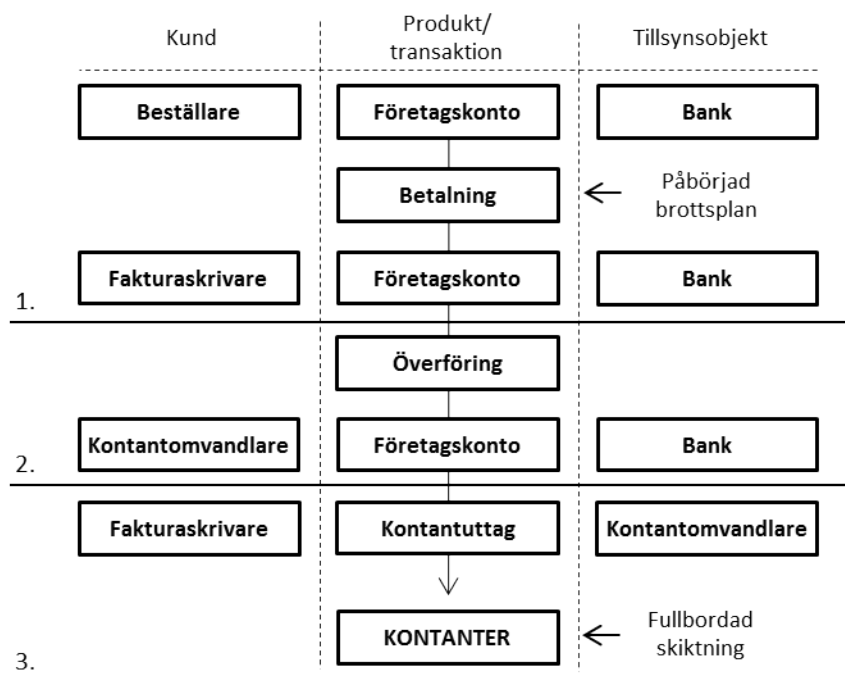
UTTAG HOS KONTANTOMVANDLARE (TYPOLOGI 1A)

1. I steg ett sker en betalning från beställarbolaget (härefter ”beställaren”). Beställaren betalar från sitt företagskonto i en bank till det fakturaskrivande bolaget (härefter ”fakturaskrivaren”). Betalningen görs till fakturaskrivarens företagskonto i en bank.

Betalningen sker mot faktura men gäller en tjänst som inte har utförts. Fakturan är därmed osann och syftar endast till att legitimera betalningen.

2. I steg två görs en överföring från fakturaskrivarens företagskonto till en kontantomvandlars företagskonto i en bank.
3. I steg tre gör representanter för fakturaskrivaren ett kontantuttag hos kontantomvandlaren. Uttaget kvittas mot den redan genomförda insättningen.

Därmed är skiktningen fullbordad och kontanterna kan överlämnas till företrädarna för beställarbolaget.

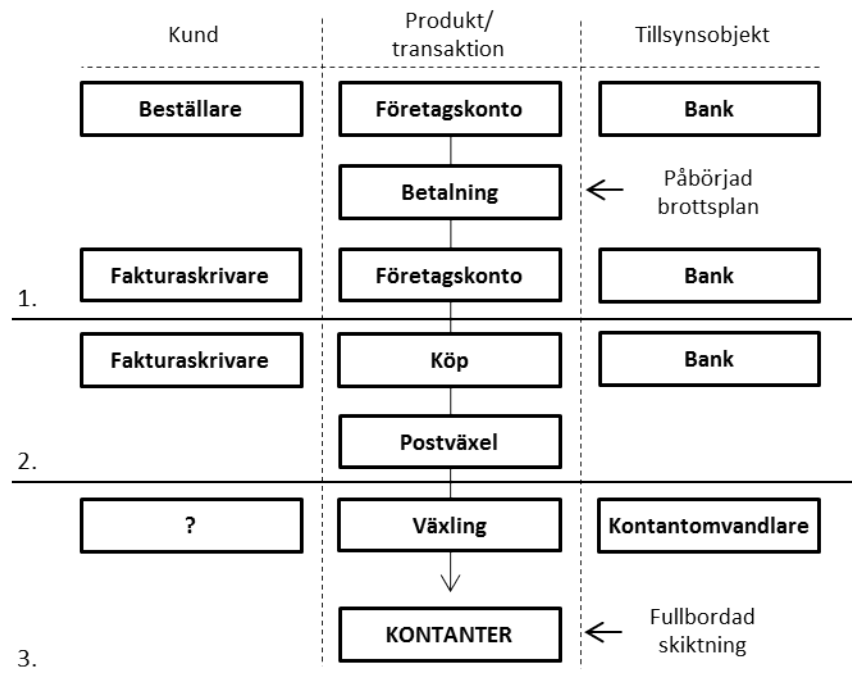
UTTAG HOS KONTANTOMVANDLARE, MED POSTVÄXEL (TYPOLOGI 1B)

1. I steg ett gör beställaren en betalning från sitt företagskonto i en bank till fakturaskrivarens företagskonto i en bank.

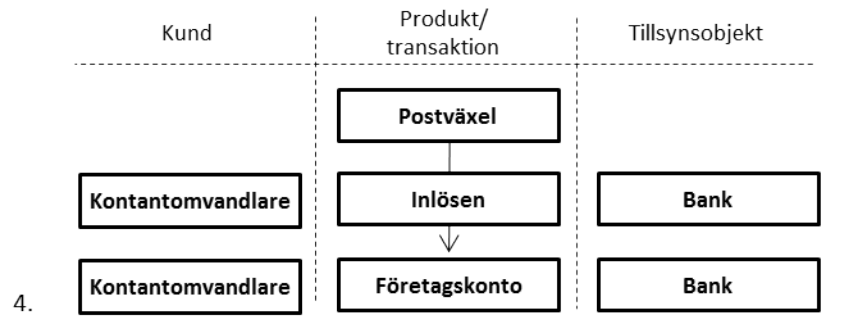
Betalningen sker mot faktura, men gäller en tjänst som inte utförts. Fakturan är därmed osann och syftar endast till att legitimera betalningen.

2. I steg två köper en representant för fakturaskrivaren en postväxel från banken. Postväxeln förses med namn och övrig information om innehavaren, det vill säga den som köper postväxeln, samt den som ska ta emot postväxeln.
3. I steg tre växlas postväxeln mot kontanter hos en kontantomvandler. Den som genomför växlingen i steg tre är inte identifierad i steg tre. Detta eftersom postväxeln kan överlåtas i flera led.

Därmed är skiktningen fullbordad och kontanterna kan överlämnas till företrädarna för beställarbolaget.

4. För att kontantomvandlaren ska kunna tillgodogöra sig postväxeln måste den lösas in på en bank. När en postväxel löses in krediteras kontantomvandlarens konto i banken med samma summa som postväxelns värde.

UTTAG HOS KONTANTOMVANDLARE MED SKIKTNING UTOMLANDS (TYPOLOGI 1 C)

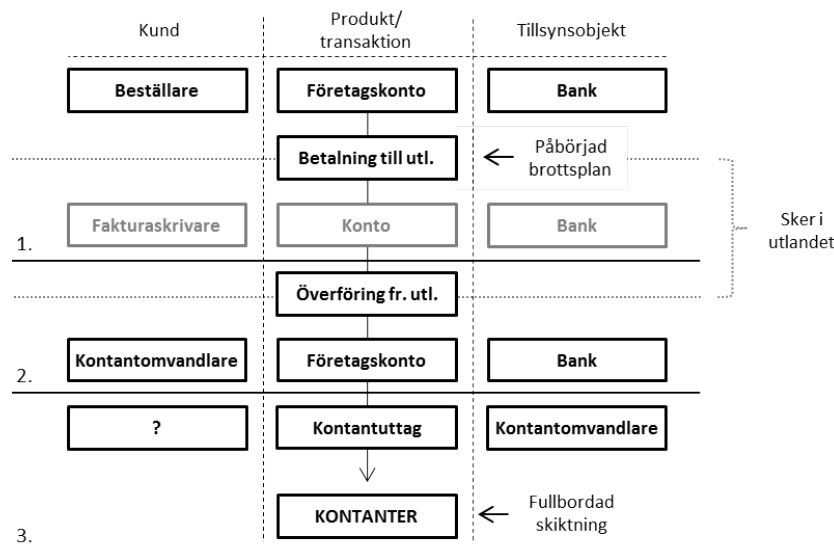
1. I steg ett gör beställaren en betalning från sitt företagskonto i en svensk bank till en utländsk fakturaskrivares konto i en utländsk bank.

Betalningen sker mot faktura utställd av ett utländskt fakturaskrivande bolag, men gäller en tjänst som inte har utförts. Fakturan är därmed osann och syftar endast till att legitimera betalningen.

Den gränsöverskridande transaktionen försvårar för de brottsutredande myndigheterna att spåra tillgångarna. Samtidigt blir det också svårare att ifrågasätta fakturans riktighet.

2. I steg två sker en överföring från fakturaskrivarens konto i den utländska banken till en svensk kontantomvandlars konto i en svensk bank.
3. I steg tre görs ett kontantuttag hos kontantomvandlaren. Uttaget kvittas mot den redan genomförda insättningen.

Därmed är skiktningen fullbordad och kontanterna kan överlämnas till företrädarna för beställarbolaget.

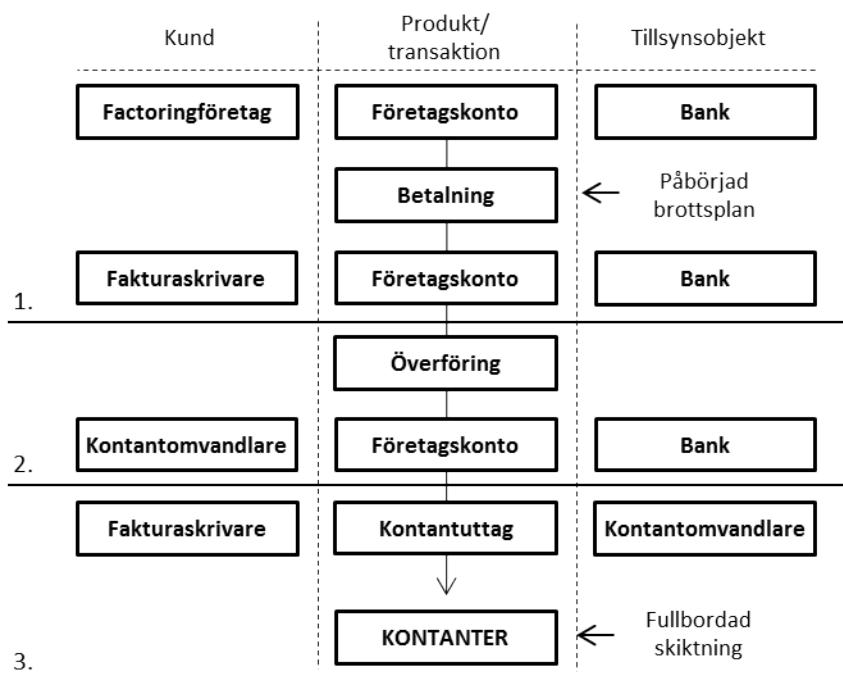
UTTAG HOS KONTANTOMVANDLARE VIA FACTORINGFÖRETAG (TYPOLOGI 2)

1. I steg ett sker en betalning från factoringföretagets företagskonto i en bank till fakturaskrivarens företagskonto i en bank.

Betalningen gäller ett köp av en faktura utställd av fakturaskrivaren. Fakturan gäller en tjänst som inte har utförts och är därmed osann, den syftar endast till att legitimera den kommande utbetalningen från beställaren (se steg 4).

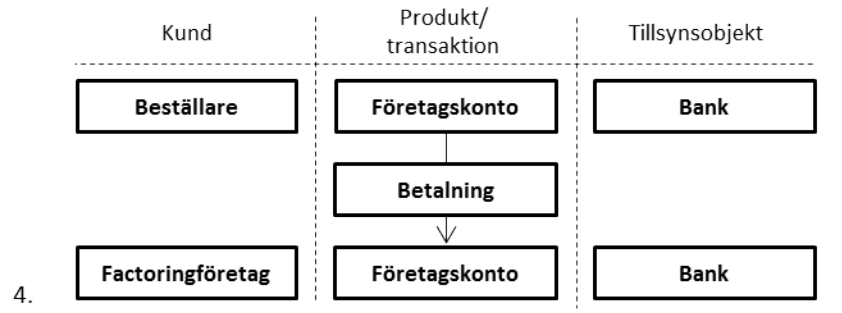
2. I steg två sker en överföring från fakturaskrivarens företagskonto till ett företagskonto som tillhör en kontantomvandler.
3. I steg tre görs ett kontantuttag hos kontantomvandlaren. Uttaget kvittas mot den redan genomförda insättningen.

Därmed är skiktningen fullbordad och kontanterna kan överlämnas till företrädarna för beställarbolaget.

4. I steg fyra gör beställaren en betalning från sitt företagskonto i en bank till factoringföretagets konto i en bank.

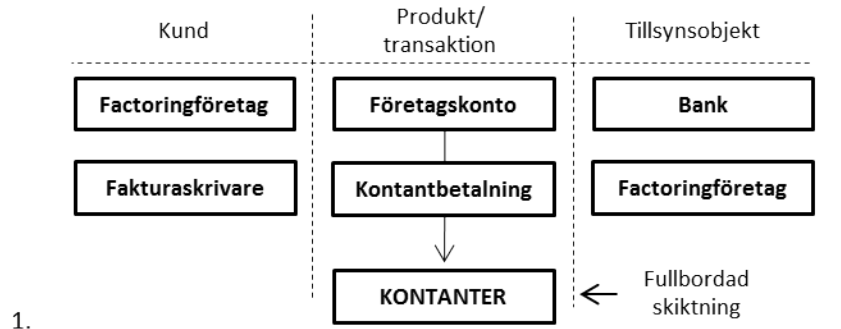
Betalningen avser den faktura som factoringföretaget tidigare har köpt av fakturaskrivaren.

KONTANTUTTAG HOS FACTORINGFÖRETAG MED KONTANTOMVANDLING (TYPOLOGI 3)

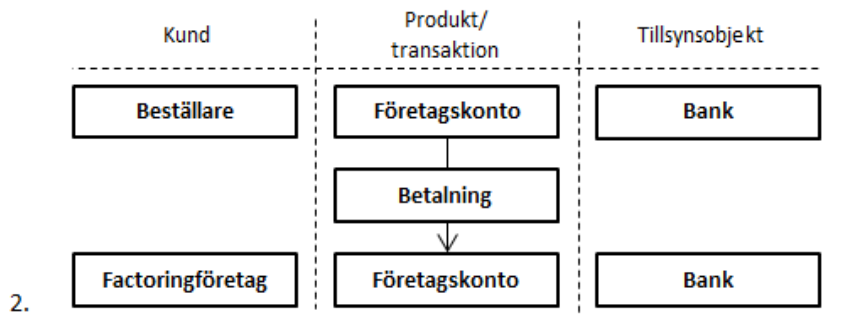
1. I steg ett gör factoringföretaget en kontantbetalning till fakturaskrivaren.

Betalningen gäller ett köp av en faktura utställd av fakturaskrivaren. Fakturan gäller en tjänst som inte har utförts och är därmed osann.

2. I steg två gör beställaren en betalning från sitt företagskonto i en bank till factoringföretags konto i en bank.

Betalningen gäller den faktura som factoringföretaget tidigare har köpt av fakturaskrivaren.

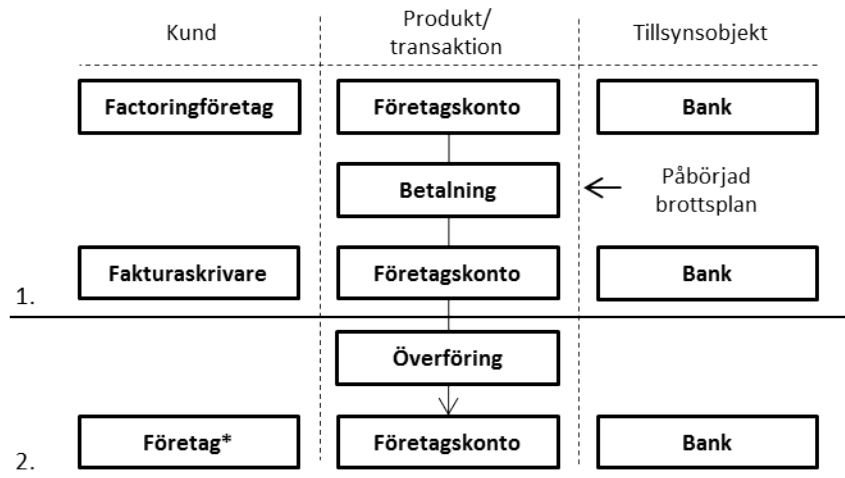

UTTAG HOS ICKE-FINANSIELLT FÖRETAG VIA FACTORINGFÖRETAG (TYPOLOGI 4)

1. I steg ett gör factoringföretaget en betalning från sitt företagskonto i en bank till fakturaskrivarens företagskonto i en bank.

Betalningen gäller ett köp av en faktura utställd av fakturaskrivaren. Fakturan gäller en tjänst som inte har utförts och är därmed osann. Den syftar endast till att legitimera den kommande utbetalningen från beställaren (se steg 4).

2. I steg två sker en överföring från fakturaskrivarens företagskonto till ett icke-finansiellt företagskonto i en bank.

3. I steg tre görs ett kontantuttag från företagets dagskassa. Detta steg sker utanför det finansiella systemet. Uttaget kvittas mot den redan gjorda insättningen.

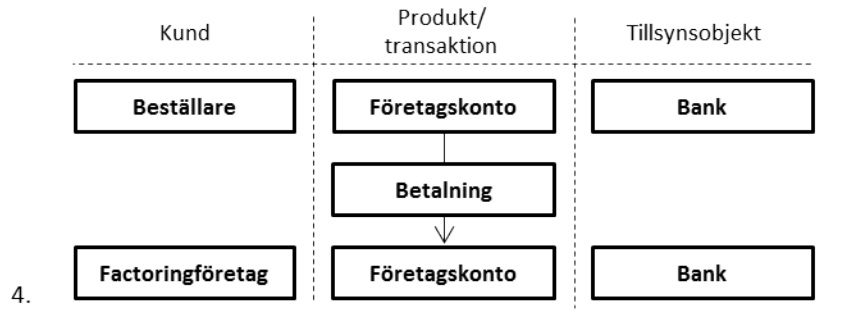
Därmed är skiktningen fullbordad och kontanterna kan överlämnas till företrädarna för beställarbolaget.

* Företag med kontanthantering, exempelvis inom detaljhandeln eller restaurangbranschen.

** "Uttaget" sker från företagets dagskassa, eller från kontanter som beställts från värdetransportföretag. Företagets vinst påverkas inte, då pengar kommer in på kontot från det fakturaskrivande bolaget i motsvarande mån som insättningar från kassan minskar.

- I steg fyra gör beställaren en betalning från sitt företagskonto i en bank till factoringföretagets konto i en bank.

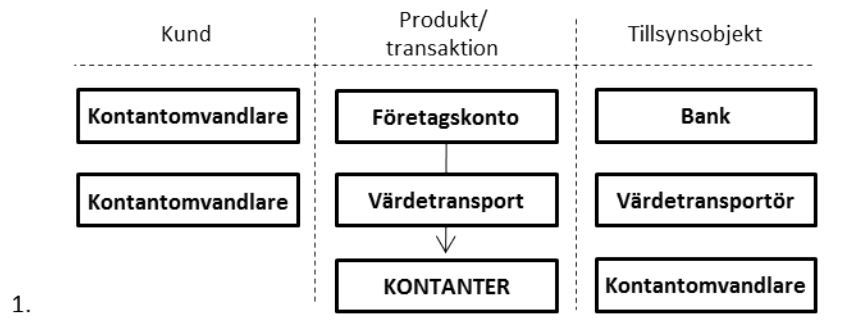
Betalningen gäller den faktura som factoringföretaget tidigare har köpt av fakturaskrivaren.

KOMPLEMENT TILL SAMTLIGA TYPOLOGIER – VÄRDETRANSPORTFÖRETAGENS ROLL

I samtliga beskrivna typologier följer kontantuttag från kontantomvandrares konton efter att pengar överförts dit. Värdetransportföretag levererar kontanter enligt beställning från kontantomvandlaren.

Värdetransportföretag har tillgång till kontantomvandrares bankkonton och uttagen kan därför göras utan en banks inblandning. Värdetransportföretaget sköter såväl debitering, uppräknig som transport.

Indikationer på misstanke om pågående penningtvätt

Nedan ges några exempel på omständigheter som kan indikera pågående penningtvätt. Exempelen är inte uttömmande. Tanken är att göra verksamhetsutövare som omfattas av penningtvättslagen, exempelvis banker, uppmärksamma på dessa omständigheter eller indikationer för att kunna ta hänsyn till det arbetet med att förhindra penningtvätt.

INDIKATIONER PÅ FAKTURASKRIVANDE BOLAG

Fakturaskrivande bolag har vanligen vissa gemensamma nämnare. Det handlar ofta om nystartade bolag där det nyligen skett ett styrelsebyte. En granskning av kontohändelser visar vanligtvis att företaget inte bedriver en verksamhet som följer normala affärsmönster. De medel som flyter in på ett fakturaskrivande bolags konto förs ofta direkt vidare. Bolagets omsättning ökar vanligtvis snabbt jämfört med en seriös verksamhet av samma slag. Därtill kommer att det sällan är fler än ett eller två bolag som gör betalningar till bolaget. I övrigt förekommer få andra affärshändelser, som sedvanliga rörelsebetingade kostnader. En granskning kan också visa att bolaget sällan redovisar skatter och arbetsgivaravgifter. Om det förekommer köp av postväxlar och uttag av kontanter i verksamheten bör detta också förstås och utredas inom ramen för verksamhetens syfte och art.

Den inledande kundkännedomen kan ge värdefull information om vilken verksamhet som bolaget tänker bedriva och i vilken omfattning. Verksamhetsutövaren bör därför alltid överväga om den omfattning som bolaget uppger är rimlig.

När en verksamhetsutövare granskar misstänkta transaktioner bör denne inte lägga allt för stort fokus på medlens ursprung, utan framför allt utreda medlens destination. Med destinationen som utgångspunkt kan verksamhetsutövaren förstå eller ifrågasätta både syftet med transaktionen såväl som affärsförbindelsen som helhet.

Om bolagets formella företrädare, i kundkännedomsprocessen, inte kan svara på frågor om verksamhetens syfte och art bör verksamhetsutövaren ifrågasätta om uppgifterna om verklig huvudman är tillräckliga. Verksamhetsutövaren bör också fråga sig om bolagets formella företrädarens oförmåga att svara på frågor är en indikation på att bolaget kontrolleras av målvakter.

Factoringföretag bör ha goda möjligheter att identifiera fakturaskrivande bolag då de också ser fakturorna. Fakturor innehåller ofta information om vilken verksamhet som bedrivs. Till skillnad från riktiga fakturor betalas osanna fakturor ofta före förfallodagen. Detta bör ses som en indikation på misstänkt penningtvätt. Det finns alltid anledning att ifrågasätta varför ett factoringbolag används när betalning ändå sker i förtid.

INDIKATIONER PÅ OSERIÖSA FINANSIELLA FÖRETAG MED KONTANTOMVANDLING

Banker som har affärsförbindelser med finansiella företag med kontantomvandling bör särskilt granska större överföringar från företag till dessa kunders konto. Särskilt om syftet med verksamheten hos det finansiella företaget med kontantomvandling är att erbjuda köp av resevaluta till privatkunder. Andelen svenska kontanter som köps av ett finansiellt företag med kontantomvandling bör också bevakas och förstås inom ramen för verksamhetens syfte och art. Samma sak gäller omfattningen av hantering av postväxlar.

Referenser

Brottsförebyggande rådet, Brå (2007). *Fina Fasader med Fixade Fakturor - Kriminella entreprenader i byggbranschen*. Rapport 2017:18. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.

Brottsförebyggande rådet, Brå (2007). *Organiserat svartarbete i byggbranschen*. Rapport 2007:27. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.

Brottsförebyggande rådet, Brå (2011). *Storskaliga skattebrott – En kartläggning av skattebrottslingens kostnader*. Rapport 2011:7. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.

Brottsförebyggande rådet, Brå (2012). *Brottsutvecklingen i Sverige 2008–2011*. Rapport 2012:13 Stockholm: Brottsförebyggande rådet.

Ekobrottsmyndigheten (2012). *Ekobrottsmyndighetens underrättelsebild 2012 - extern version*. Ekobrottskansliet.

Ekobrottsmyndigheten (2013). *Ekobrottsmyndighetens lägesbild 2013 - extern version*. Ekobrottskansliet.

Ekobrottsmyndigheten (2014). *Ekobrottsmyndighetens lägesbild 2014*. Ekobrottskansliet.

Finansinspektionen (2013). *Penningtvätt. En nationell riskbedömning*. 30 augusti 2013. Stockholm: Finansinspektionen.

Finansinspektionen (2015). *Tillsyn av penningöverföring valutaväxling och kontanthantering*. Stockholm: Finansinspektionen.

Nationella underrättelsecentret, NUC (2015). *Myndighetsgemensam lägesbild om grov organiserad brottslighet 2016-2017*.

Samverkan mellan myndigheter mot ekonomisk brottslighet, SAMEB (2011). *Valutaväxlingsföretags kontantförmedling i samband med grov organiserad brottslighet*. SAMEB